

Polska Sieć LGD – Federacja Regionalnych
Sieci LGD
ul. Zapłotnia 5a
26-025 Łągow

Uwagi do opinii Komitetu Regionów do

"How post-27 LEADER and CLLD programming could contribute to better implementation on the long-term vision for the EU's rural areas".

1. Bardzo doceniamy fakt, że Komitet Regionów zajął się tą ważną kwestią, jaką jest przyszłość LEADER i CLLD.
2. Wdrażany od 1991 r. LEADER udowodnił swoją przydatność jako narzędzie wspierania rozwoju różnorodnych obszarów wiejskich w różnych krajach Unii Europejskiej, w różnych regionach o wielorakich wyzwaniach rozwojowych.
3. Potwierdzeniem użyteczności podejścia LEADER były jego poszerzenie geograficzne i tematyczne poprzez zaproponowanie przez Komisję Europejską Community Lead Local Development.

Biorąc pod uwagę, że:

1. European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) jest bardzo skupiony na rolnictwie i we wielu krajach Unii Europejskiej, tzw. drugi filar wspólnej polityki rolnej jest marginalizowany. Dyrekcja Generalna w Brukseli, ministerstwa rolnictwa krajów członkowskich, przede wszystkim zajmują się rolnictwem. Potwierdzeniem tej tezy jest struktura wydatków w środków EAFRD, ale też ewolucja Europejska Sieć Rozwoju Obszarów Wiejskich, która powstała na bazie doświadczeń obserwatorium LEADER i w wyniku ewolucji kolejnych jej wcieleń, obecnie jest europejską siecią WPR, w której pozarolniczy rozwój obszarów wiejskich zajmuje mało miejsca.
2. Unia Europejska ma kłopoty z definicją wiejskości ponieważ obszary wiejskie nawet w tym samym regionie są bardzo różnorodne, a różnice pomiędzy obszarami wiejskimi w różnych krajach i regionach UE są bardzo duże. Nie musimy definiować wiejskości ponieważ CLLD potwierdził już swoją przydatność w różnych społecznościach lokalnych i na wsi i w miastach.
3. Inne fundusze he European Regional Development Fund (ERDF), the European Social Fund Plus (ESF+) and the Just Transition Fund (JTF) zajmują się również wspieraniem obszarów wiejskich, ale robią to w ograniczonym zakresie. Dzieje się tak dlatego, że obszary wiejskie i drobne projekty tam realizowane w niewielkim stopniu interesują polityków decydentów, którzy szukając poparcia wyborców wolą większe projekty regionalne.
4. Drugi filar WPR wyczerpał swoje możliwości, potrzebna jest gruntowna modyfikacja polityk rozwojowych. Teoretycznie obszary wiejskie mogły korzystać ze środków innych funduszy od

początku członkostwa w Unii Europejskiej. Praktyka była jednak taka, że – jak wspomniano powyżej – rozwój obszarów wiejskich w ramach WPR był marginalizowany, a środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przeznaczano na większe projekty (dlatego w nieznacznym stopniu przyczyniały się one do rozwoju wsi).

5. Duże nadzieje wiązano z wprowadzeniem w okresie programowania funduszy europejskich na lata 2014–2020 nowego instrumentu rozwojowego, zwanego Community Led Local Development (CLLD). Niestety w Polsce tylko dwa województwa zdecydowały się skorzystać z tych możliwości (kujawsko-pomorskie i podlaskie). W następnym okresie programowania liczba takich województw wzrosła do 10. Wdrażanie RLKS nie jest łatwe, bo każdy z funduszy miał swoje procedury i wymagania, co wiązało się z rozbudowaną biurokracją i dużymi nakładami pracy administracyjnej.
6. Zebrane doświadczenia są jednak obiecujące i trzeba je wykorzystać do istotnej modyfikacji europejskich polityk rozwojowych.
7. Drugi filar WPR należy oddzielić - odłączyć od rolnictwa, z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego wydzielić odpowiednie środki, z których należy utworzyć nowy Europejski Fundusz Rozwoju Lokalnego.
8. Powinna być to udoskonalona, ale jednocześnie uproszczona wersja RLKS. Przywrócenie istoty podejścia LEADER, w którym lokalna grupa działania sama decyduje, na co chce przeznaczać środki rozwojowe w oparciu o lokalną strategię rozwoju, z jej partycypacyjnym przygotowaniem i wdrażaniem. Wprowadzenie Europejskiego Funduszu Rozwoju Lokalnego umożliwiłoby ograniczenie biurokracji, usunęło wiele absurdów wynikających z linii demarkacyjnych pomiędzy funduszami oraz zniwelowało potrzebę definiowania wiejskości w jej różnych odcieniach i odmianach. Podmiotem tego funduszu jest lokalna społeczność – niezależnie od stopnia wiejskości czy miejskości.
9. Prowadzona przez lata dyskusja na temat wzajemnych relacji między tymi politykami znalazła nowy kontekst pod koniec pierwszej dekady XXI wieku w traktacie lizbońskim (2009), który oprócz dotychczasowych wymiarów spójności społecznej i ekonomicznej wprowadził trzeci – spójność terytorialną. W art. 174 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) określono jej cel polegający na wzmocnieniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej na rzecz harmonijnego rozwoju. Koncepcja spójności terytorialnej wymagała jednak konkretyzacji. Wydawało się, że jest to dobra platforma dla integracji instrumentów polityki rozwojowej w konkretnym obszarze. Ten nowy wymiar polityki spójności wymaga również innego spojrzenia na jej relacje z polityką rozwoju obszarów wiejskich. Taką konkretyzacją byłoby wprowadzenie Europejskiego Funduszu Rozwoju Lokalnego. Wypełniłby on treścią ów zapis traktatowy, przyczyniając się do poprawy spójności we wszystkich jej wymiarach: ekonomicznym, społecznym i terytorialnym.